

Styczeń 2011

Pierwsze tygodnie Nowego Roku przyniosły spore zamieszanie na rynkach kapitałowych. Po udanym 2010 roku, polski rynek akcji wyraźnie wyhamował. Zresztą przecena na rynku akcji przetoczyła się przez większość rynków wschodzących (emerging markets). Ciężar wzrostów przeniósł się na rynki rozwinięte - w USA w najlepsze trwa hossa, a tamtejsze indeksy akcji biją kolejne rekordy. Taka sielanka nie będzie trwać wiecznie i w końcu przyjdzie korekta, która zapewne będzie wyraźnie odczuwalna także na warszawskiej giełdzie. Mimo to, cały 2011 rok rysuje się wciąż w optymistycznych barwach dla wyników możliwych do wypracowania z inwestycji w fundusze akcji.

Ostatnie tygodnie są szczególnie ciekawe dla islamskich krajów Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu. Przetaczające się przez tamten region rewolucje skutkują nie tylko zmianą władz w poszczególnych krajach, ale mają także wpływ na rynki surowcowe (szczególnie na ceny ropy naftowej) i globalny wzrost niechęci do podejmowania ryzyka przez inwestorów (a w ślad za nim, na odpływ kapitału z rynków wschodzących do bardziej przewidywalnych gospodarek). Skutkiem ubocznym rewolucji jest wstrzymanie pracy sektora finansowego, w tym lokalnych giełd. W ofercie Skandii znajduje się fundusz skoncentrowany na inwestycjach w Afryce Północnej, który został zmuszony do zawieszenia notowań ze względu na przerwę w pracy giełdy egipskiej. Sytuacja ta pokazuje, że wśród szeregu przeważających, pozytywnych stron szerokiej dywersyfikacji portfela, są także te ujemne... Nie zmienia to faktu, iż wysokie zróżnicowanie dostępnych możliwości i rozwiązań inwestycyjnych jest olbrzymią zaletą, która w dłuższym terminie może mieć znaczące, pozytywne przełożenie na wyniki naszych Klientów.

Michał Janik

Doradca Inwestycyjny Skandia Życie TU S.A.

I. Podsumowanie minionego miesiąca

- W kilku krajach Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu rozprzestrzenia się fala demonstracji, prowadzących do gwałtownych przemian ustrojowych i społecznych. Skutkiem ubocznym rewolucji w kilku krajach regionu było wstrzymanie pracy sektora finansowego, w tym oddziałów banków oraz lokalnych giełd. Na skutek przerwy w pracy rynków kapitałowych, zawieszona została wycena szeregu funduszy inwestycyjnych silnie zaangażowanych w tym regionie.
- W styczniu pieniądze szerokim strumieniem odpływały z funduszy obligacji polskich. Klienci umiarkowanie wycofywali się też z funduszy akcyjnych (z wyjątkiem funduszy akcji małych i średnich spółek), przenosząc środki do szybko zyskujących na wartości funduszy surowcowych oraz najbezpieczniejszej grupy - funduszy rynku pieniężnego.
- W Polsce trwa dyskusja nad reformą systemu emerytalnego. Kolejne propozycje zmian legislacyjnych, w praktyce oznaczające stopniowy demontaż obecnego systemu oraz sięganie przez rząd po pieniądze gromadzone w OFE przez przyszłych emerytów, przypominają starą zasadę: „umiesz liczyć - licz na siebie”. W świetle proponowanych zmian w regulacjach emerytalnych, pojęcie samodzielnego odkładania środków na stare lata w przypadku przeciętnego obywatela powinno zostać rozszerzone z budowy dodatkowego kapitału, wyrównującego spadek bieżącego dochodu po przejściu w wiek emerytalny, na samodzielną budowę kapitału umożliwiającego po prostu przeżycie na w miarę godziwym poziomie.
- Pierwszy miesiąc 2011 roku oraz początek lutego przyniosły korektę wcześniejszych wzrostów polskich akcji. Pomimo trwającej hossy wybranych spółek (np. chemicznych), główne indeksy giełdowe zanotowały spadki. Słabość polskiego rynku akcji (i innych emerging markets) uwidacznia się w czasie, gdy w USA w najlepsze trwa hossa. Z rynków wschodzących odpływa jednocześnie rekordowa w skali ostatnich 2,5 roku ilość pieniędzy.

Styczeń 2011

II. Wyniki funduszy

wyniki i notowania w EUR
wyniki i notowania w USD

Fundusze dostępne w aktualnej ofercie Skandii w grudniu

	kod	waluta wewnętrzna	stopa zwrotu w walucie wewnętrznej	stopa zwrotu w walucie w PLN
I. Fundusze akcji krajów rozwijających się				
Fundusze akcji polskich – dużych spółek				
Allianz FIO subfundusz Allianz Akcji	ALL3	PLN	-1,29%	-1,29%
DWS Polska Akcji Dużych Spółek	DWS3	PLN	0,33%	0,33%
SKARBIEC FIO Subfundusz Akcji SKARBIEC-AKCJA	SKAR3	PLN	-0,72%	-0,72%
Fundusze akcji polskich – małych i średnich spółek				
Allianz FIO subfundusz Allianz Akcji Małych i Średnich Spółek	ALL1	PLN	-0,75%	-0,75%
Aviva Investors Małych Spółek	CU1	PLN	-1,10%	-1,10%
Noble Funds FIO Subfundusz Noble Fund Akcji Małych i Średnich Spółek	NB4	PLN	2,17%	2,17%
UniAkcje Małych i Średnich spółek	UNK6	PLN	-0,02%	-0,02%
Fundusze akcji polskich - uniwersalne				
Arka Akcji FIO	ARKA3	PLN	-2,12%	-2,12%
Aviva Investors FIO Subfundusz Aviva Investors Polskich Akcji	CU3	PLN	-0,21%	-0,21%
ING Parosol FIO Subfundusz Akcji	ING3	PLN	-0,35%	-0,35%
Legg Mason Akcji FIO	KAHA2	PLN	-0,35%	-0,35%
Noble Funds FIO Subfundusz Noble Fund Akcji	NB3	PLN	-0,59%	-0,59%
Pioneer FIO Subfundusz Pioneer Akcji Polskich	PIO3	PLN	-1,68%	-1,68%
Novo FIO Subfundusz Novo Akcji	SEB3	PLN	-0,96%	-0,96%
UniFundusze FIO subfundusz UniKorona Akcje Quercus Parosolowy SFIO	UNK3	PLN	-2,46%	-2,46%
Subfundusz Quercus Agresywny	QUE1	PLN	0,29%	0,29%
Idea Parosol FIO Idea Akcji Subfundusz	IDEA1	PLN	-1,14%	-1,14%
Fundusze akcji – Europa – kraje rozwijające się				
BlackRock Global Funds - Emerging Europe Fund	ML3	EUR	-0,20%	-0,85%
Arka BZ WBK Akcji Środkowej i Wschodniej Europy	ARKA1	PLN	-3,60%	-3,60%
Fundusze akcji – Świat – kraje rozwijające się				
HSBC GIF Chinese Equity	HSBC1	USD	-1,01%	-3,67%
HSBC GIF Global Emerging Markets Equity	HSBC3	USD	-0,43%	-3,11%
HSBC GIF Indian Equity	HSBC4	USD	-10,84%	-13,24%
ING FIO Rosja EUR	ING5	PLN	-1,64%	-1,64%
BlackRock Global Funds - Latin American Fund	ML7	USD	-6,00%	-8,53%
Schroder International Selection Fund				
Emerging Markets	SCH3	USD	-2,22%	-4,85%
Templeton Emerging Markets Fund	TEMP1	USD	-3,73%	-6,31%
Templeton Asian Growth Fund	TEMP3	USD	-2,86%	-5,47%
Templeton BRIC Fund	TEMP4	USD	-3,10%	-5,70%
Templeton Frontier Markets	TEMP7	USD	0,52%	-2,18%
Noble Funds SFIO subfundusz Noble Fund Africa	NB 6	PLN	-5,35%	-5,35%
II. Fundusze akcji krajów rozwiniętych				
Fundusze akcji – Europa Zachodnia				
Credit Suisse MultiFund (Lux) Equity Europe	CS2	EUR	0,93%	0,28%
HSBC GIF Euroland Equity Smaller Companies	HSBC2	EUR	-0,79%	-1,43%
JB Europe Small & Mid Cap Stock Fund	JB2	EUR	-0,21%	-0,86%
JPMorgan funds - Europe Equity Fund	JPM1	EUR	1,63%	0,97%
JPMorgan Funds - Europe Dynamic Fund	JPM2	EUR	0,08%	-0,58%
Skandia European Best Ideas Fund	SKAN7	EUR	-0,06%	-0,71%
Fundusze akcji – USA				
BlackRock Global Funds - Global Opportunities Fund	ML1	USD	0,49%	-2,21%
BlackRock Global Funds - US Basic Value Fund	ML2	USD	3,28%	0,51%
Skandia US All Cap Value Fund	SKAN5	USD	0,61%	-2,10%
Fundusze akcji – Świat rozwinięty				
Alliance Bernstein - Global Growth Trends Portfolio	ACM1	USD	0,65%	-2,06%
BlackRock Global Funds - Japan Small & MidCap Opportunities Fund	ML4	USD	0,75%	-1,95%
Schroder International Selection Fund Japanese Equity	SCH4	USD	0,62%	-2,08%
Skandia Pacific Equity Fund	SKAN4	USD	-2,41%	-5,04%
Templeton Growth (Euro) Fund	TEMP2	EUR	0,93%	0,27%
III. Fundusze indeksowe				
Quercus Parosolowy SFIO Subfundusz Quercus lev	QUE2	PLN	-4,17%	-4,17%
Quercus Parosolowy SFIO Subfundusz Quercus short	QUE3	PLN	1,63%	1,63%
IV. Fundusze rynku pieniężnego				
Fundusze polskiego rynku pieniężnego				
ING Parosol FIO Subfundusz Gotówkowy	ING4	PLN	0,23%	0,23%
Legg Mason Pieniężny FIO	KAHA4	PLN	0,08%	0,08%
Noble Funds FIO Subfundusz Noble Fund Skarbowy	NB2	PLN	-0,74%	-0,74%
Pioneer FIO Subfundusz Pioneer Pieniężny	PIO6	PLN	0,19%	0,19%
SKARBIEC FIO Subfundusz Pieniężny SKARBIEC-KASA	SKAR4	PLN	0,22%	0,22%
UniFundusze FIO subfundusz UniKorona Pieniężny	UNK4	PLN	0,48%	0,48%
UniWIBID SFIO	UNK5	PLN	0,41%	0,41%
Idea Premium SFIO	IDEA2	PLN	0,12%	0,12%
V. Fundusze obligacji				
Fundusze obligacji polskich				
Arka BZ WBK Obligacji FIO	ARKA2	PLN	-0,24%	-0,24%
BPH FIO Subfundusz Obligacji 2	BPH1	PLN	-1,25%	-1,25%
Aviva Investors FIO Subfundusz Aviva Investors Obligacji	CU2	PLN	-0,70%	-0,70%
DWS Polska FIO Dłużnych Papierów Wartościowych	DWS2	PLN	-0,72%	-0,72%
ING Parosol FIO Subfundusz Obligacji	ING2	PLN	-1,04%	-1,04%
Legg Mason Obligacji FIO	KAHA3	PLN	-1,43%	-1,43%
Pioneer FIO Subfundusz Pioneer Obligacji Plus	PIO2	PLN	-1,10%	-1,10%
UniFundusze FIO subfundusz UniKorona Obligacje	UNK2	PLN	-0,92%	-0,92%
Fundusze obligacji europejskich				
Templeton European Total Return Fund	TEMP5	EUR	-0,27%	-0,92%
Fundusze obligacji USA				
JB Dollar Bond Fund	JB1	USD	-0,03%	-2,71%
Skandia Total Return USD Bond Fund	SKAN2	USD	0,80%	-1,91%

	kod	waluta wewnętrzna	stopa zwrotu w walucie wewnętrznej	stopa zwrotu w walucie w PLN
Fundusze obligacji – Świat rozwijający się				
Schroder International Selection Fund Emerging Markets Debt Absolute Return	SCH5	PLN	-0,69%	-0,69%
Skandia Emerging Market Debt Fund	SKAN3	USD	-0,49%	-3,16%
Globalne fundusze obligacji				
Templeton Global Total Return Fund	TEMP6	PLN	0,02%	0,02%
VI. Fundusze - metale szlachetne				
BlackRock Global Funds - World Gold Fund	ML5	USD	-11,94%	-14,30%
VII. Fundusze alternatywne				
JPMorgan Investment Funds - Highbridge Statistical Market Neutral Fund	JPM3	USD	3,14%	0,37%
Superfund Trend BIS Powiązany FIO	SF1	PLN	-8,13%	-8,13%
VIII. Fundusze surowcowe				
BPH FIO Subfundusz Globalny Żywności i Surowców	BPH6	PLN	2,19%	2,19%
BlackRock Global Funds - World Mining Fund	ML6	USD	-5,12%	-7,67%
Skandia Alternative Investments Fund	SKAN6	USD	-0,27%	-2,95%
IX. Fundusze nieruchomości				
Schroder International Selection Fund Global Property Securities	SCH2	EUR	0,76%	0,11%
X. Fundusze globalnej dywersyfikacji				
Credit Suisse MultiFund (Lux) Constellation Global	CS1	EUR	-0,34%	-0,99%
Noble Funds FIO subfundusz Noble Fund Global Return	NB5	PLN	-0,92%	-0,92%
XI. Fundusze „gwarantowane”				
Fundusz Skandia Euro Gwarantowany 2020	SEG2020	EUR	-1,16%	-3,97%
Fundusz Skandia Euro Gwarantowany 2021	SEG2021	EUR	-1,03%	-3,85%
Fundusz Skandia Euro Gwarantowany 2022	SEG2022	EUR	-1,12%	-3,93%
Fundusz Skandia Euro Gwarantowany 2023	SEG2023	EUR	-1,09%	-3,90%
Fundusz Skandia Euro Gwarantowany 2024	SEG2024	EUR	-1,22%	-4,03%
Fundusz Skandia Euro Gwarantowany 2025	SEG2025	EUR	-1,48%	-4,29%
XII. Portfele modelowe				
Portfel Modelowy Zrównoważony	PM1	PLN	-0,70%	-0,70%
Portfel Modelowy Stabilnego Wzrostu	PM2	PLN	-0,42%	-0,42%
Portfel Modelowy Akcyjny	PM3	PLN	-1,22%	-1,22%
Portfel Modelowy Aktywnej Alokacji	PM4	PLN	-0,89%	-0,89%
XIII. Zmiany kursów walut				
USD/PLN				-2,69%
EUR/PLN				-0,65%
WIG				-0,70%
WIG20				-1,43%

Źródło: Analizy OnLine, TFI, Skandia.

Prezentowana klasyfikacja funduszy do poszczególnych grup jest jedynie pomocnicza i została dokonana w oparciu o subiektywne kryteria zastosowane przez Skandia Życie TU SA.

III. Widoki na przyszłość

- Po udanym dla polskiego rynku akcji 2010 roku, pierwsze tygodnie nowego roku przyniosły umiarkowaną przecenę. Silne wzrosty wybranych sektorów rynku akcji (np. chemicznego) nie zmieniły całościowego, spadkowego obrazu rynku na początku roku, jednak nie wpłynęły też na zmianę dominującego scenariusza dla całego 2011 roku - który pozostaje wzrostowy. Podtrzymujemy jednak opinię, iż prawdopodobnie nie będzie to rok łatwych zysków.
- Słabe zachowanie lokalnego rynku w styczniu i lutym może być zatem okazją do tańszych zakupów funduszy akcji rynków schodzących, w tym polskich. W ostatnim czasie zdecydowanie lepiej zachowywały rozwinięte rynki akcji (USA, Niemcy). Rynki wschodzące (w tym Polska) dotknął wyraźny odpływ kapitału. Systematyczne wzrosty w USA stwarzają jednak nadzieję na szybki powrót zwyżek na polskim rynku akcji, jeżeli w wynikach publikowanych za IV kwartał 2010 roku nie znajdzie się zbyt wiele negatywnych zaskoczeń.
- Dobre dane makroekonomiczne z USA mogą czasowo przenieść ciężar wzrostów z emerging markets na rynki rozwinięte. Dodatkowo, ewentualna eskalacja niepokojów społecznych w krajach Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu może utrwalić globalną awersję do ryzyka i wzmocnić odpływ kapitału z rynków rozwijających się (a w ślad za nim, utrwalić słabsze zachowanie rynków akcji krajów rozwijających się w stosunku do krajów rozwiniętych).

- Wciąż mało korzystnie jest otoczenie, w którym działają fundusze obligacji polskich. Początkowy okres cyklu podwyżek stóp procentowych oraz możliwy wzrost inflacji nie sprzyjają wycenom tych funduszy. Nie dziwi zatem, iż aktywa szerokim strumieniem przepływają z nich do funduszy rynku pieniężnego. Dodatkowo, rozmontowanie (nawet częściowe) kapitałowego systemu emerytalnego może spowodować spadek zaufania zagranicznych inwestorów do polskiego długu, a tym samym przecenę obligacji i osłabienie polskiej waluty.

IV. Alokacja aktywów

Na podstawie czynników wskazanych w punktach I-III, uzasadnione jest rozważenie poniższych decyzji inwestycyjnych w stosunku do poszczególnych kategorii instrumentów finansowych:

1. Fundusze akcyjne

(„ryzykowna część portfela”):

Utrzymywanie agresywnej (bardzo wysokiej) alokacji w fundusze akcyjne jest strategią obciążoną podwyższonym ryzykiem – m.in. ze względu na możliwe zwiększone wahania jednostek tych funduszy. Wydarzenia na rynku kapitałowym z ostatnich miesięcy stwarzają jednak okazję do utrzymywania zwiększonej ekspozycji w fundusze akcyjne.

Bieżąca alokacja:

Nie zmienia się wiodący scenariusz rynkowy, którym pozostaje kontynuacja ruchu wzrostowego. W związku ze spowolnieniem wzrostu gospodarczego w Chinach oraz niepokojami politycznymi w szeregu krajów islamskich na pozycji centrum wzrostów mogą przez pewien czas pozostać rynki rozwinięte. Z kolei zwiększona zmienność rynków akcji krajów wschodzących (w tym także polskiego) sprawia, iż ekspozycja na rynki akcji oraz surowcowe, pomimo iż w dalszym ciągu znacząca, powinna być korygowana przez filtr w postaci profilu ryzyka inwestora. Oznacza to, że pomimo faktu, iż najlepsze wyniki inwestycyjne powinny w dalszym ciągu przynosić strategię oparte o akcje, nawet agresywni inwestorzy powinni unikać nadmiernego podejmowania ryzyka.

Jak zwykle przypominamy, iż nerwowe zmiany alokacji portfela nie są wskazane. Próba wychodzenia w całości z części akcyjnej w oczekiwaniu na „uchwycenie górkę” bądź gwałtowne, agresywne nabywanie funduszy akcji w oczekiwaniu na „złapanie dołka” jest działaniem częściej przynoszącym straty, niż zyski.

2. Instrumenty dłużne

(„bezpieczna część portfela”):

Utrzymywanie istotnej alokacji w fundusze dłużne (obligacji, rynku pieniężnego) powinno pozwolić na stabilizację osiąganych wyników i ochronę wartości portfela na wypadek ewentualnego powrotu tendencji spadkowej na rynkach akcji.

Bieżąca alokacja:

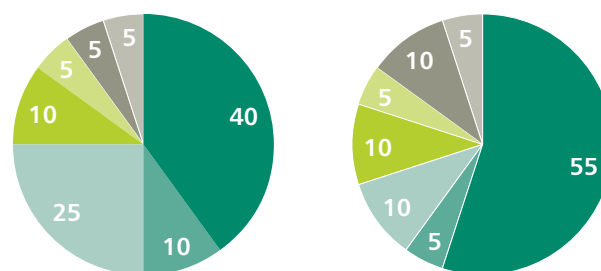
Podtrzymujemy dość długo wyrażany pogląd, iż w najbliższym czasie fundusze skoncentrowane na inwestycjach w polskie obligacje skarbowe mogą nie osiągać tak dobrych rezultatów, jak miało to miejsce w lutym i marcu 2010 roku. Dodatkowo, w przypadku ewentualnego pogorszenia sentymentu w stosunku do emerging markets lub zadłużonych krajów europejskich, polskie obligacje skarbowe mogą znaleźć się pod presją sprzedających.

Należy pamiętać, iż w przypadku inwestorów o niższej skłonności do podejmowania ryzyka, główną pozycję bezpiecznej części portfela powinny stanowić fundusze rynku pieniężnego, lokujące jak najmniejszy odsetek środków w instrumenty emitowane przez przedsiębiorstwa (a koncentrujące się na instrumentach skarbowych). W przypadku zagranicznych funduszy dłużnych, elementem znacznie zwiększającym ryzyko inwestycji i w dużym stopniu wpływającym na jej ostateczny wynik wyrażony w polskim złotym mogą być wahania kursów walutowych.

V. Alokacja aktywów – przykładowe portfele

Poniższe zestawienia obrazują przykładowy skład portfeli konstruowanych na bazie informacji przedstawionych w niniejszym materiale, zbudowanych przy uwzględnieniu profilu ryzyka inwestora.

Inwestor o **niższej** skłonności do ryzyka: Inwestor o **wyższej** skłonności do ryzyka:

dane w procentach

- Fundusze akcji polskich
- Fundusze obligacji polskich
- Fundusze polskiego rynku pieniężnego
- Fundusze akcji zagranicznych
- Fundusze obligacji zagranicznych
- Fundusze surowcowe
- Pozostałe fundusze

Styczeń 2011

VI. Materiał szkoleniowy

Szkolenia budzą świadomość...

Czy szkolenia są naprawdę potrzebne? To jedno z częstszych pytań, nierzadko niezwerbalizowanych i nieświadomych. Przecież każdy z nas ma poczucie wszelkiego zrozumienia otaczającej go rzeczywistości biznesowej. Prawda?

A jednak często sięgamy do dobrodziejstw inicjatyw szkoleniowych, jak do tajemnego eliksiru, lekarstwa na codzienne zmagania, czarodziejskiej różdżki.

W takim razie, w oparciu o jakie oczekiwania decydujemy się uczestniczyć w warsztatach, prelekcjach i wszelkiej maści konsultacjach?

Odpowiedź wydaje się nazbyt oczywista, aby zwiększyć swoją skuteczność i to niezależnie od zajmowanego stanowiska w organizacji.

Trudno dyskutować z faktem, iż szkolenia, zwłaszcza te „dobre”, mają swój unikalny charakter. Nie ze względu na zakres merytoryczny ale na specyficzny model kształtowania poszczególnych postaw i przekonań. Dobrze zamodelowana przez trenera płaszczyzna porozumienia, tworzy niepowtarzalne środowisko, w którym wyostrzona percepcja uczestników, pozwala doświadczyć szerszych perspektyw kreowania biznesu.

Nieporozumieniem jest przekonanie, iż wystarczy wiedzieć „jak”?

Doskonalenie kompetencji, poszerzanie wiedzy jest ważne, bo kształtuje sposób myślenia, ale czy pozwala nam odpowiednio reagować i dostosowywać zachowanie do konkretnej sytuacji? Z pełnym poczuciem odpowiedzialności, odpowiem, że nie.

Spróbuj opowiedzieć znajomemu fascynującą historię, naszpikowaną faktami i doświadczeniem autora. Następnie zaproponuj aby morał tej opowieści stał się dla niego drogowskazem postępowania.

W rezultacie nie oczekuj zbyt wiele, poza chwilowym zachwytem i szacunkiem dla Twojej osoby, nic się nie zmieni.

Nie wystarczy powiedzieć jak to zrobić. Sztuką jest stworzyć sytuację, która stanie się realną szansą do uzewnętrznienia całej potęgi wiedzy i kompetencji uczestnika.

Na co dzień diagnozujemy „pilne potrzeby” do skorygowania w organizacji, najczęstsze to: niska skuteczność czyli wyuczona bezradność, brak planowania, nieumiejętne zarządzanie oraz brak konsekwencji w działaniu etc.

Na każdy z tych aspektów, potrzebny jest osobny sposób diagnozy faktycznej przyczyny stanu rzeczy, a w konsekwencji inny wymiar szkolenia i adresowanych treści.

Departament Szkoleń kompleksowo konstruuje i wdraża sprawdzone rozwiązania, ale bylibyśmy nieskuteczni, żyjąc w przekonaniu, że wiemy o biznesie już wszystko. To dzięki codziennej współpracy z Partnerami doświadczamy nowych sytuacji, tak wyjątkowych, jak ludzie z którymi współpracujemy.

Dzięki temu możemy być skuteczni, bo wiemy jak ważna jest obustronna świadomość możliwości rozwoju wspólnego biznesu.

Marcin Borzymowski

Departament Szkoleń Skandia Życie TU S.A.

Zastrzeżenia prawne:

Niniejszy dokument został przygotowany przez Skandia Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. (Skandia) zgodnie ze stanem na dzień 15.02.2011 r. i jest przeznaczony wyłącznie dla pracowników Skandii, Agentów Ubezpieczeniowych wykonujących czynności agencyjne na rzecz Skandii oraz Klientów Skandii. Publikowanie w jakiegokolwiek formie oraz udostępnianie niniejszego opracowania w części lub całości innym osobom lub podmiotom wymaga zgody ze strony Skandii. Materiał został przygotowany na podstawie informacji publicznie dostępnych i źródeł uznanych przez Skandię za wiarygodne, ale Skandia nie gwarantuje i nie może zapewnić o ich dokładności, kompletności i wiarygodności. Niniejszy dokument ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi wystarczającej podstawy do podjęcia jakiegokolwiek decyzji inwestycyjnej. Skandia rekomenduje zapoznanie się ze szczegółowymi zasadami zawarcia i wykonywania poszczególnych umów ubezpieczenia oferowanych przez Skandię, określonymi w odpowiednich Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia oraz w innych dokumentach związanych z umową ubezpieczenia, w tym z opisem ryzyk związanych z inwestowaniem środków oraz wysokościami opłat pobieranych przez Skandię. Wyniki inwestycyjne uzależnione są od sytuacji na rynkach finansowych i skłonności do podejmowania ryzyka. Ubezpieczający musi liczyć się z możliwością utraty przynajmniej części wpłaconych środków, zwłaszcza w przypadku inwestowania środków w instrumenty o wysokim poziomie ryzyka. Niniejsze opracowanie nie ma charakteru rekomendacji dotyczącej instrumentów finansowych w rozumieniu zapisów Rozporządzenia Ministra Finansów z 19 października 2005 roku w sprawie informacji stanowiących rekomendacje dotyczące instrumentów finansowych, ich emitentów lub wystawców. Wszystkie prezentowane opinie są opiniami własnymi Skandii. Pomimo dołożenia należytej staranności przy sporządzeniu niniejszego dokumentu Skandia nie może zapewnić, że prezentowane opinie okażą się trafne, a sytuacja na rynku nie ulegnie zmianie, w szczególności w stosunku do określonych instrumentów finansowych. Opinie Skandii mogą się zmieniać bez obowiązku każdorazowego informowania o tym fakcie. Skandia, jego pracownicy, członkowie władz ani podmioty dominujące i stowarzyszone ze Skandią nie ponoszą jakiegokolwiek odpowiedzialności za działania lub zaniechania podjęte na podstawie niniejszego dokumentu, w szczególności za decyzje inwestycyjne podjęte na podstawie niniejszego komentarza ani za szkody poniesione w wyniku tych decyzji inwestycyjnych.

Aktualne informacje dotyczące oferty Skandii dostępne są na stronie internetowej www.skandia.pl